

НЕЗАВИСИМ ЖИВОТ

Ново начало или пак отначало

Преди четири години българското правителство възложи на германския експерт по проблемите на хората с увреждания Андреас Кьониг да разработи проект за национална стратегия за постигане на равнопоставеност на хората с увреждания в България. Работата беше свършена професионално, а проектостратегиата – захвърлена по министерските чекмеджета. Остава загадка какъв беше смисълът от цялото това начинание. Защото животът на българите с увреждания не се е променил никак – тоест те продължават да си съществуват далеч от истинския живот, далеч от обществото, продължават да разчитат единствено на социалната ръка на държавата, чиято милувка е хем лицемерна, хем и доста грубовата.

Правителството, в лицето на ресорното министерство на труда и социалната политика, реши да прави нова стратегия за равнопоставеност на българите с увреждания. Което вероятно показва, че някой там все пак осъзнава, че нещо не е наред, че нещо трябва да се промени и то на политическо ниво. В тази връзка похвална е волята за промяна – нищо, че усилието веднъж вече е направено. Работещите в момента по новата стратегия декларират, че това усилие, тоест проектостратегиата на Кьониг, не е напразно, защото щяло да служи за база на новия национален план за равнопоставеност и равни шансове на хората с увреждания в България. Дано е така.

По-големите опасения обаче, че това ново начало може да ни върне съвсем в началото, идват от вероятността за различното разбиране на думите равнопоставеност и равни шансове. А да се изготвя национален план за нещо, което всички разбират по своему и твърде разнопосочно, е, меко казано, несериозно. За едни равнопоставеност означава задължение на държавата (вменено от обществото) да създава условия и да инвестира ресурси така, че хората с и без увреждания да бъдат равнопоставени в житейския си път. За други равнопоставеност означава „нищо незначеща“ справедливост, постигана с повече пари, без мисъл за това колко, кой, как и за какво ги харчи. За трети – жонглирането с модерни думи е просто средство за трупане на политически престиж.

Казвам всичко това, защото знам какви усилия трябва да положи един човек с увреждане, за да се равнопостави сам с останалите, знам какво е да учиш в масово училище, въпреки че системата те запраща в специализирано, знам какво е да работиш нормално, това което искаш, да правиш кариера – въпреки системата, която ти е приготвила специализираното предприятие за кронки... Знам какво е да се усещаш като човек, въпреки че системата държи да те направи инвалид... И вярвам в новото начало!

Валентина **Воденичарова**

ТЕМА НА БРОЯ
националната стратегия за равнопоставеност и
равни шансове за хората с увреждания

2002

ЕДНА ХУБАВА ИДЕЯ НА... ДЕПУТАТИ – ДА СЕ СРЕЩАТ С ВАС !

Сигурно някои от вас, скъпи приятели, ще си кажат: „Хубава идея, но защо да се срещам с депутати? Може ли депутатът да ми реши проблемите?“ Аз също се замислих за това и реших да ви пиша. И не само защото искам да ви насърча да посещавате парламентарната приемна, която се организира всеки вторник на улица Гургулят № 2 .

Обръщам се към вас, защото сега имате възможността, чрез директен разговор с народен представител от настоящото Народно събрание, да изложите своите правни, социални или пък други проблеми, свързани с увреждането, с бариерите, които ограничават нормалния ви начин на живот. Това е и добра възможност да промените поне малко своя и на много други хора живот.

Навярно малцина от вас знаят, че, съгласно чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България, право на законодателна инициатива имат всеки народен представител и Министерският съвет. Тоест всеки депутат може да предлага свой законопроект, който задължително се разисква в съответната парламентарна комисия и след гласуване в Пленарна зала може да се превърне в действаща норма. При изготвянето на своя законопроект, парламентаристът прави проучване на обективната действителност, свързана с предлаганата от него нова нормативна уредба. С други думи той се запознава със средата, с нагласите и потребностите на „засегнатите“ от проекта граждани.

Не мислите ли, че точно тук е и вашето време да се включите? За да чуят господа депутатите какви са проблемите на хората с увреждания от вас самите, какви са исканията и идеите ви във връзка с новата правна уредба за хората с увреждания? Не трябва ли да залегнат те в ума и перото на народния представител? Според мен трябва, надявам се и според вас. Сега и всякога. А това е първият аргумент, поради който смятам, че има смисъл от вашите преки контакти и разговори с депутатите, особено когато искането за подобни срещи дойде именно от един от тях – народния представител Росица Тоткова от парламентарната група на ОДС, което е невяротен прецедент. Така влиянието може да бъде взаимно и директно, а не едностранно – чрез приемането на несправедливи и дискриминационни нормативни актове за „инвалидите“.

Народните представители имат и друго важно правомощие – да задават актуални въпроси на министрите от кабинета, които пък са длъжни да отговарят на тях (чл. 90 от Конституцията). Това става в нарочен ден за парламентарен контрол. Актуалните въпроси трябва да бъдат по конкретен повод, по конкретен казус. Това е още една добра възможност конкретни проблеми на хора с увреждания да присъстват по-постоянно в заседателната зала на Парламента. Узначавайки и проучвайки тези проблеми, депутатите ще могат да ги поставят като значими въпроси и то от най-високата трибуна в България. Но никой не може по-добре от вас да представи тези проблеми. А сега имате и възможност да ги споделите с избраните от вас хора. Това е вторият аргумент в полза на участието ви в парламентарната приемна – затова разкажете за всичко, което ви пречи да живеете достоен и независим живот тук, в България..

Не мога да не спомена и принципа на народния суверенитет, който е залегнал в нашия върховен закон – Конституцията и който е присъщ на всяка правова държава. Според него цялата власт в държавата произтича от народа и му принадлежи, т. е. народът е суверен (чл. 1, ал. 2). Този принцип обуславя и създава връзката народни представители – граждани. Гражданите са тези, които упълномощават депутатите да представяват техните интереси в законодателния орган на страната. Така че тази връзка не трябва да се къса, защото така се обезсмисля това упълномощаване, интересите и правата остават незащитени. Една връзка трябва да се поддържа двустранно и затова е нужна активност и от двете страни.

Така че, приятели, приемоте парламентарната приемна на Гургулят №2 като лична възможност за действие, като възможност да се включите в голямата промяна, свързана с живота на българите с увреждания.

*Георги Соколов –
юридически консултант към ЦНЖ*

Посещавайте парламентарната приемна – всеки вторник от 14 до 16 часа на ул. Гургулят №2!

До даването за печат на този брой на бюлетина, домакини на парламентарната приемна бяха депутатите Йордан Нихризов, Николай Младенов, Росица Тоткова, Теодора Константинова.

Специално благодарим на Галя Николова, Камен Костакиев, Лилия Ангелова, Капка Панайотова и Георги Соколов за доброволното съучастие в списването на този брой на бюлетина!!!

НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА ХОРАТА С УВРЕЖ- ДАНИЯ В БЪЛГАРИЯ – ново начало или пак отначало?

Както вече ви информирахме, в Министерството на труда и социалната политика (МТСП) започна процес по изработване на Национална стратегия за равни възможности за хората с увреждания в България. На 12.02.2002 г. министерството организира национална среща, на която присъстваха представители на МТСП, фонд „Рехабилитация и социална интеграция на инвалидите“, други институции с отношение към проблематиката и неправителствени организации на и за хора с увреждания. Създадох се групи за работа по основните сфери, които засягат равнопоставеността на хората с увреждания като трудова заетост, рехабилитация, интегрирано образование, промени в законодателството, социални услуги, спорт, достъпна среда.

Представителите на Центъра за независим живот предложиха да се обособят още две работни групи – според нас крайно необходими – по оценката на уврежданията и институционалната рамка. От „аргумента“ на голяма част от присъстващите, че група за институционална рамка не е нужна, щом като има група за промени в законодателството, стана ясно, че не се разбира за какво иде реч. В другата група, по реформа в оценката на увреждането, освен представителя на ЦНЖ, бе записан само още един човек. Кое-то вероятно я обрича.

Смисъл от изработването на стратегия има само ако тя бъде подкрепена от законодателни промени и нови социални практики, които да препотвърждават основните принципи, залегнали в нея. А като говорим за стратегията за равни възможности на хората с увреждания, то на всяка цена в нея трябва да се включи всичко онова, което ще ни гарантира, че вървим към цялостна реформа в тази сфера, че това не е поредната козметична промяна в опитите ни да оправдаем очакванията на Европейския съюз.

И поради тази причина акцентите в стратегията трябва да бъдат върху:

- човешките права, през които да бъде пречупена проблематиката на хората с увреждания;
- законодателните промени и институционалната рамка;
- промяната в оценката на уврежданията;

Капка Панайотова

Няма българин, който да каже днес добра дума за държавата – всеки недолюбва тази госпожица, но с охота я наобикаля и очаква да му „пусне“. Тази държава обаче (съзнавайки го или не) си е наша българска рожба, най-малкото защото ѝ плащаме данъците, за да може тя пък да ги харчи. Свикнали сме да искаме от държавата всичко – закони, училища и болници, пенсии и социални помощи... Но рядко се сеичаме да ѝ търсим сметка за това какво се прави с парите от данъци, кой и за какво ги харчи, рядко ѝ търсим сметка за качеството на работата, която сме ѝ възложили.

Иначе казано, държавата е съвкупност от институции. Затова и понятието „институционална рамка“ (което звучи като абракадабра) – е в основата за разбирането на общото нещо, наричано „държава“. А то е просто съчетание от власт, ресурси и отговорности, организирани по определен начин.

Властта е нужна за вземане на решения, парите като ресурс – за да се изпълнят решенията, а отговорността – за постигнатите резултати. Всичко това, разбира се, не се прави само, то се прави от хора, живи хора! Затова и институциите са много важни в нашето ежедневие – там можем и трябва да търсим отговорност за свършената (и несвършената) работа, знаейки кого и за какво да питаме.

А какво всъщност представлява институционалната рамка?

Всяка институция има своя сфера на действие, цели и резултати за постигане. Например министерството на образованието е ясно в коя сфера работи – то трябва да осигури достъпа на всички деца, включително и на децата с увреждания, до българското училище и да създа-

де условия за качествено образование. Образователните институции трябва да изработят стандартите, валидни за всички деца, да осигурят частично или изцяло бюджет за подкрепяща среда в училищата, а други институции – например местната власт, трябва да гарантират достъпността на училището за всички деца. Тоест МОН като институция не бива да се занимава със здравеопазване, регионално развитие или социално подпомагане, но трябва да общува с тези министерства, защото всички те са институции на една и съща държава.

Освен това си имаме и „малки държави“, тоест местно самоуправление – затова избираме общински съветници (малкия парламент) и кмет, които също трябва да носят отговорности за нашето ежедневие в Търново, Силистра или Видин. А в конкретния пример – те също трябва да се включат в осигуряването на достъп до местното училище на всички деца без изключение.

Механизмът за връзка и съвместяване на отговорностите, така че децата със специални нужди да ходят на училище заедно с другите деца, се нарича институционална рамка на интегрираното образование.

Всяка сфера от живота на хората има своята „институционална рамка“, обвързаности и процедури, за да можем ние, гражданите, които плащаме за съществуването на институциите, да решаваме проблемите си по най-добрия начин, който сами си изберем.

Чрез мозайката от структури и ведомства държавата създава условия за хората да вършат работа – да произвеждат, да предоставят услуги... да живеят нормално. Това е истинската задача на държавата и основна цел при демократично устроените общества. Институционалната мозайка се описва в закони, но се изпълнява от хора – това означава, че и най-добрият закон може да бъде окалпавен, когато се повери за изпълнение на калпави хора. А когато тези хора са събрани в рамките само на едно министерство, то работата става съвсем безнадеждна. Така кръгът се затваря – законът не работи заради хората, а хората се оправдават със закона...

Ако обаче отговорностите се разпределят, възложат и преслед-

- изграждането на пазар на алтернативни социални услуги в общността;
- интегрирано образование;
- труд в обща среда.

Медицинският подход към инвалидността, от който се опитваме да излезем, нанесе прекалено много вреди на хиляди хора. В страните с развити демокрации хората с увреждания почти не си спомнят за времето, в което са ги третирали единствено като обект на медицинско диагностициране и грижи. Напълно естествено нещо за тях е да водят обичаен начин на живот – да учат, да работят, да ходят на театър, кафе, кино, пазар – и то не изолирано, а там, където протича животът на всички останали. Да, все още има какво да се прави, но хората с увреждания там са се научили да отстояват правата и потребностите си, включително и с активни граждански действия и протести, когато се налага. И никой политик не дръзва да пренебрегне исканията им, защото, най-малкото, това ще се отрази негативно на политическата му биография за разлика от нашите политици, които се стараят да помагат на „горките инвалиди“, но нито познават проблемите им, нито разбират исканията за „социални услуги в общността“, за „равнопоставеност и равни шансове“, за „интегрирано образование“, нито ги интересуват практиките в напредналите страни.

• • •

Защо е важна промяната в оценката на увреждането? Оценката на дефицитите и запазените възможности в голяма степен определя и по-нататък живота на човека с увреждане. Сегашната практика в оценяването предопределя, насочва човека към болничен, изолиран начин на живот. Има комисии по оценката – било то териториални експертни, било то районни експертни – но, забележете, лекарски. Лекарите, естествено, оглеждат състоянието и перспективите пред хората с увреждане само от медицинска гледна точка. Не че не е важно, но далеч не е единствено важното нещо от гледна точка на цялостната реализация на човека. Увреждането е факт, с който се налага да се съобразяваме, но това в никакъв случай не означава, че целият живот на човека, плановете, мечтите му трябва да се заключат в омагьосания кръг лекари, лечебни процедури, четирите стени на стаята. Животът на всеки е изтъкан от връзки с различни системи, не само със здравната – и Слава Богу. Освен това за всеки човек

последниците от увреждането са индивидуални, затова и мерките за компенсирането им също следва да са индивидуални. А това ще се случи само ако необходимите за тази оценка специалисти работят в екип – заедно и едновременно – като единствено нещо, от което се ръководят, са истинските потребности и интереси на човека. На други специалисти, а не на лекарите, се полага да препоръчват немедицинските начини за компенсиране на дефицитите, за да се постигне максимално възможното и желано образователно, социално и професионално развитие на всеки човек с увреждане. Ако човек се нуждае например от адаптиране на архитектурното пространство, на учебните помагала или на работното му място, за да се компенсират последиците от увреждането му, това се прави. Така той получава онзи „равен шанс“ да се конкурира с останалите, съобразно образователната или професионалната си подготовка.

• • •

Институционалната рамка – явно не е много ясно съдържанието на понятието, щом се бърка с работа по законови текстове. Накратко казано, става дума за изработването на ефективен механизъм на тясна координация и ясно разпределение на отговорностите между различните институции с отношение към проблематиката на хората с увреждания. Сегашната практика е по-скоро смехотворна, отколкото ефективна. Нерядко се оказва, че координация и обмен на информация липсват дори в рамките на една институция (например в дадено министерство едни отдели не знаят какво се прави в други отдели), камо ли да говорим за координиране на усилия и вземане на решения между различни институции. В страните с демократично развитие проблемът се решава по различни начини – къде с междуведомствена комисия, къде с междуведомствен координатор – и в интерес на хората с увреждания.

• • •

От години се лансира идеята за „активизираща социална политика“. Пасивните мерки срещу бедността в широкия смисъл на думата и в частност подмяната на нуждата от социални услуги със социално подпомагане за хората с увреждания обаче формират и утвърждават култура на зависимост от социалната система. Десетилетията, изминали под знака на пасивните мерки срещу незавидното състояние на хо-

ват от истинските институции, то има надежда безнадеждната работа да стане по-надеждна – и това ще бъде истински работещата институционална рамка.

Камен Костакиев

ОЦЕНКАТА НА УВРЕЖДАНЕТО

На увреждането може да се погледне като на медицински и като на социален проблем. В първия случай загубата на част от работоспособността се свежда до медицинска терминология със съответните сложни латински фрази и предписания за лечение. Човекът се сдобива с диагноза. При втория подход, социалния, акцентът е върху мерките, които ще помогнат на човека с увреждане да живее нормално.

Да разгледаме следния пример. Човек загубва при злополука един от пръстите на лявата си ръка. Медицинската експертиза е ясна – човекът вече е инвалид с определен процент загубена работоспособност. В този случай процентът се определя според тежестта на загубата – (ако е загубил два пръста процентите ще са повече).

Съвсем иначе стои въпросът, ако човекът, се разглежда като отделен индивид със своите индивидуални потребности и съответно се предприемат мерки за компенсиране на дефицита. В нашия неприятен пример един учител не би имал кой знае какви проблеми, независимо от увредения орган – той може да продължи работата си и психологическия шок от загубата по-лесно ще бъде преодолян. Ако обаче „пациентът“ е пианист – очевидно той ще трябва да смени професията си, да се преквалифицира и психологически загубата за него ще бъде много по-голяма. Което и определя нуждата му от повече подкрепа.

С приетата през 2000 г. Наредба за експертизата на работоспособността на пръв поглед се направи опит да се индивидуализира оценката – вместо съществуващите три групи инвалидност се въведе процентната система. Но само на пръв поглед, защото отново изчисляването на степента на загубената работоспособност се определя от вида на заболяването – без да се отчита спецификата на конкретния случай. И едва ли би могло да бъде иначе при положение, че съставът на комисиите е изцяло доминиран от лекари. Необходима е кардинална промяна на цялостната система за оценка и преминаване към:

- Социален подход към увреждането и индивидуална оценка;
- Мултидисциплинарен състав на комисиите, в които лекарят да бъде един и то не винаги водещ специалист;
- Децентрализация на комисиите и изваждането им от системата на здравеопазването;
- И не на последно място – търсене на запазения потенциал, на запазените възможности на човека, търсене на тези мерки, които биха го върнали максимално към обичайното му ежедневие... За да не превръщаме хората в проценти...

Лили Ангелова

Много важно и като част от услугите, които предлагаме, е клиентът да получи колкото се може повече информация. Често нашите клиенти не могат да решат какво да изберат, защото нямат информация за това какво биха могли да изберат. Друга част от услугите са социалните консултации, но не в смисъла на попълване на бланки и

рата с увреждания, както и откровено дискриминирани мерки (като забраната на труд срещу предоставяне на унифицирани по размер социални помощи и видове услуги, допълнителна възможност за целеви помощи, предлагането на придобивки и отстъпки и т.н.), естествено изградиха трайна култура на зависимост. Последниците са, че очакванията на хората с увреждания към държавата нараснаха, исканията за все повече и все безплатни придобивки стават лавинообразни. От друга страна, хората са обезверени, не разчитат на запазените си възможности, готови са да живеят в мизерия срещу минимални гаранции за сигурност.

Обществото ни свикна да възприема общността на хората с увреждания като хора неможещи, нуждаещи се от грижи. И дори като тежест на бюджета. Разбира се, за това има и обективни причини, но именно те породиха инертността по отношение на личната инициативност у хората с увреждания. Затова тъкмо държавата е тази, която е длъжна да формира и провежда такава активизираща социална политика към хората с увреждания, че в резултат на нея те да получат онази подкрепа, която им е нужна – за да протича животът им по възможно най-обичайния начин, т.е. да бъдат подкрепени според индивидуалните им потребности чрез съответните социални услуги за постигане на желаното личностно, образователно или професионално развитие. Или, казано по друг начин, крайно време е да се осъществи преход от социално подпомагане към социална политика за хората с увреждания.

Има, разбира се, малко на брой, хора с много тежки увреждания, които обективно не биха могли да се ползват от предимствата на активизиращата политика. За тях ще трябва да се предвидят по-специфични мерки така, че без да се нарушават правата им, да имат възможност да избират какъв живот да водят – институционален или самостоятелен.

Съвременното разбиране за ефективността на социалните услуги включва някои задължителни характеристики като разнообразие от видове и доставчици на социални услуги (конкуриращи се на свободния пазар на услуги). И като начало на работата в тази посока е добре да се постигне съгласие за необходимостта от децентрализиран подход при предоставяне на социалните услуги.

Всичко това, разбира се, е много дълъг процес, изискващ законодателни промени, въвеждане на

съвременни социални практики, промени в обществените нагласи, въвличане и координирани действия на отговорните институции, и – не на последно място – гражданска и социална активност на самите хора с увреждания. За нас е важно да се формулира и очертае трайна тенденция в тази посока, както и максимално бързо да се започне работа за осъществяване на реална социална интеграция на хората с увреждания.

Анета Георгиева

формуляри за електричество например. Това е работа, която се основава на оценка на индивидуалните нужди на всеки клиент.

А като цяло ние предлагаме и застъпничество, което е нещо повече от даване на информация, тоест ние предлагаме конкретни стъпки, защитавайки правата на клиента. При застъпничеството консултантът придружава клиента, подкрепя го по пътя към решаване на даден проблем – застъпници пред институция, пред организация, а по пътя към независим живот, човекът ще получи подкрепа в търсенето и намирането на работа, в умението да се представи добре пред работодателя, в започването на собствен бизнес и т.н.

Личните асистенти на хората с увреждания също са важна услуга, която до момента не се предоставя. А това е пряко свързано с воденето на независим живот – едно е да си молител на някой приятел или близък и съвсем друго да си работодател с ясни права и задължения.

И най-важното е човекът да има възможност за избор, да не бъде зависим от това, което му предлагат от Социалния патронаж например. Затова, поставяйки човека в центъра, социалната политика като цяло трябва да е насочена към стимулиране на фирмите и организациите, които предлагат разнообразни и качествени услуги.

ДОНКА с ентузиазъм и някак с лекота изгражда новия имидж на социалния работник. Тя успява да плени клиентите така, че и след приключването на съвместната им работа по конкретен проблем, те да се интересуват от младата госпожа Попарова, да я търсят. Дори в редакцията имахме няколко настойчиви обаждания с желание да направим интервю с нея. Е, мили читатели, наистина е огромно удоволствие да разговарям с Донка, сигурно ще го усетите и вие...

– Кога реши, че ти се занимава със социална работа?

– Мисля си, че логичният отговор на този въпрос би бил, когато се записах да уча социална работа, сиреч преди седем години, но това съвсем не е така. След като завърших математическа гимназия знаех само, че искам да работя с хора. Записах социална работа в Бургаския свободен университет. Рекламата на тази толкова нова по това време специалност ми обещаваеше точно това, което си представях, а психологията не ме привличаше особено. И смятам, че съм голяма късметлийка, защото попаднах сред една общност от млади и ентузиазирани специалисти, които даваха всичко от себе си за развитието както на специалността, така и на студентите, които обучаваха. Разбрах за какво става дума още в първи курс и тогава реших, че искам да съм социален работник, че това е работата, която бих вършила с удоволствие.

– Аз почти винаги питам за новия образ на социалния работник, та и на теб няма да ти го спестя. Какъв е той и защо всъщност е нов?

– Новият образ... Аз не познавам стария такъв, но като че ли се сблъсквам понякога с него, когато кажа какво работя. В съзнанието на хората изскача или социалният работник от „Социални грижи“, или нищо. Струва ми се, че новото е свързано с времето и вниманието, които социалният работник може да отдели на „новия“ клиент. Не е възможно в институция като „Социални грижи“, в която един социален работник работи с 500 човека месечно, да обърне специално внимание на всеки. Докато новият не само трябва да може, но го и прави. Казвам и нов клиент, защото и за потребите-

лите на този нов тип услуги се налага да се научат да се държат по нов начин, срещайки се с новия социален работник. Клиентите не са молеци или изискващи, те са в позицията на партньори. Нещо, не особено познато на българската сцена за социални дейности.

– Знам, че си специализирала в Холандия. Би ли споделила какво видя там, какво те впечатли, какво научи за социалната работа и за хората, които я работят?

– Да, нали ти казах, че имах късмет с обучението си. Бургаският свободен университет беше партньор в един тригодишен проект с университети от Англия и Холандия. По този проект имах възможност да специализирам в Холандия. Основната тема, по която се обучавах там, беше свързана с жени, преживели насилие. Освен това един месец бях доброволка в дом за хора с психически увреждания. Като казвам дом обаче, не си представяй наш тип дом. Хората там не са изолирани, живееха сред всички други, в дома бяха по двама в апартамент и се справяха в ежедневието си сравнително самостоятелно.

Видях много красиви места и наистина не мога да ги опиша накратко, а по отношение на социалната работа научих, че областите, в които може да се развива социалната работа, са изключително много. Тук, в България, сме поставили едно много добро начало и това, което истински липсва, са хора, които да работят и средства, с които да се плаща на тези хора. Научих още, че социалната работа е скъ-

па услуга, и че не е толкова лесно да се работи, колкото изглежда на пръв поглед. В Холандия, където „новата“ социална работа се практикува от 100 години, всичко изглежда подредено – изработили са си закони, съответстващи на стандартите на работа, и тях всеки дипломиран социален работник ги спазва.

– А какъв е социалният работник в ЦНЖ?

– Такъв, какъвто ние, които работим в Центъра, успяваме да го представим. Социалната работа има широка рамка и всеки социален работник внася както знанията си, така и своята човешка същност в нея. Така че социалният работник тук е „обучен човек“. Той (ако трябва да сме точни – тя *) работи със и за своите клиенти, с него е безопасно да споделите всичко (връщам се към образа на „не хапещия социален боботник, за който преди време Поли Харизанова разказа). Той не съди и не оценява как се справяте в живота, а

просто ви подкрепя да намерите начин да продължите напред. С него можете да поплачете или да се посмеете, с една дума – да бъдете себе си.

– Кой беше най-трудният момент за теб през изминалата година? А най-щастливият?

– Не мога да кажа – била съм много щастлива и рядко ми е било истински трудно (поне не си спомням).

– В какво вярваш?

– В светлината, в доброто, в усмивката, в разбирането, в човека, в топлотата на човешките отношения.

– А какво ще пожелаеш на читателите на бюлетина?

– Какво ли... Да са щастливи, да са смели, да намират време да правят това, което им е най-приятно.

С Донка разговаря **Валя**

В края на март започна обучителният курс „Собствен бизнес“ с водещ Деян Дойков, преподавател по бизнес мениджмънт. Това обаче не е всичко, което ви предлагаме в обучителната програма. Обучението „Бизнес предприемачи“, което ще води отново Деян Дойков, ще тече през месеците април, май, юни. Това обучение е за смелчаци, втурнали се в бизнес размисли, за хора с идеи за собствен бизнес, за предприемачи, които вече развиват собствен бизнес и имат нужда от професионален съвет... Ако сте от тези хора – обучението наистина ще ви бъде изключително полезно. За повече информация и записване за участие можете да звъните на телефоните на Консултантския център към ЦНЖ – 951 51 66 и 952 09 86.

О, и още нещо много важно! През месец април започва поредното обучение

„Как да си търся работа“. Ако се включите в него, ще научите не само теоретично, но и на практика как най-добре да си търсите работа и това търсене да се увенчае с успех! Освен това ще получите най-актуалната информация за пазара на труда, ще имате и възможност да поставите своя проблем пред трудовия консултант и да получите компетентен отговор.

А за 23 април е насрочено поредното обучение от серията „Вашите права“, което е посветено на новата наредба за експертиза на трудоспособността. Включете се! И още един информационен бонус за вас, нашите любими читатели – на 9 май можете да се включите в обучението „Образование и труд за хора с увреждания“ от същата серия – не го пропускайте!

Офелия **Кънева** –
координатор на Обучителната програма

НА ПРИЯТЕЛИТЕ – журналисти, доброволци и сътрудници С ЛЮБОВ,

поднесохме едно весело (защото имаше толкова много усмивки), музикално (защото в клуб-ресторанта „Жълтата крава“ на театър „Сълза и смях“ звучаха само вечни хитове) и сладко (защото основно средство за омесване и запознанство на гостите бяха разноцветните бонбони и близалки) ДЖАМБОРЕ! А това съвпадна и с още един чудесен празник – Първи март, което внесе и своеобразен чисто български колорит на купона. И всички притеснения на главния виновник това събитие да се случи – нашият PR, лелящата Ева, останаха току пред вратата на „Жълтата крава“.

Та ето как на Първи март заедно с мартениците си подарихме и това джамборе. А решихме така, защото сме благодарни на приятелите си, уважаваме ги и ги обичаме... и защото промените към по-добро в живота на хората с увреждания – настоящи и бъдещи – се дължат и на всички тях!

А да работиш за каузата на достойнството и независимостта означава да работиш с достойни и независими хора. Да се радваш и да обичаш означава да го споделяш с приятели – затова ние го споделихме.

Вили, Богдана, Жени, Траяна, Кристина Баксанова от БТВ, Васил Чобанов от радио „Свободна Европа“, Адриана Попова от в. „24 часа“, Елица Златева от в. „Дневник“... наистина няма да ни стигне мястото да изброим всички доброволци и журналисти, които дойдоха на джамборето.

Кулминация на вечерта, разбира се, беше връчването на златните акции на клуб „Сърце“. На всяка от тях пишеше:

Собственикът на тази акция променя света – дарява го с доброта, справедливост и любов – и затова получава в притежание частица от Сърцето на Независимите хора.

Тя е негова собственост завинаги и се предава по наследство на децата му, на внуците му и на техните деца и внуци.

За да не бъде нараняван никога, за да е жива любовта в Сърцето!

Редакторът на ежедневното предаване „Всички хора са различни“ на радио „Нет“, Александър Миланов, сподели, че откакто работи с хора с увреждания се е променил, променила се е и представата му за техния свят – преди е смятал, че този свят е само болка и страдание, а се оказало, че това е мит, предрасъдък

А на специално приготвените големи бели листа, кой с цветни маркери, кой с бонбони и близалки остави част от сърцето си – като гаранция за взаимност на чувствата...

(НЖ)

ПРИЯТЕЛИ

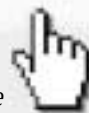
СЪРЦЕ

LOVE

ДЖАМБОРЕ

Address //.....:-))))))

КЛУБ „ГРАЖДАНИНЪТ „И“ – ЗАПОВЯДАЙТЕ!

Отскоро хората с увреждания си имат свое виртуално местенце, в което могат да споделят нещата, които ги вълнуват. Това стана благодарение на любезната подкрепа на интернет портала dir.bg и лично на управителя г-н Иван Иванов. Нарекохме клуба „Гражданинът „И“. „И“ като интересен, инициативен, интелигентен, искащ промяна... „И“ като знак на протест срещу онова „и“, с което често за цял живот човекът с увреждане се заклеямава – от решението на Трудово-експертната лекарска комисия, от цялото ни общество, ако щете.

Както можете да се досетите, естеството на дискусиата веднага се завъртя около това „И“ и около необходимостта от замяна на термина „инвалид“. Ето едно интересно мнение, подписано с псевдонима ЕКК :

„Сто на сто съгласен! Айде малко главоблъсканица — току излезе нещо!

Хора с уникална телесност? (съответно умственост)

Индивиди с уникална телесност? (и оттам „Юти“, „Ютита“)

Лица (хм-м... да, зная...) с уникална телесност?

Уникални хора?

Уникалните?

Дерзаещи хора (от дързост пред предизвикателствата)?

Дерзаещите или Дръзките? (звучи малко като прякор на футболен отбор или нещо от Ен-би-ей!)

Индивиди? (от инвалиди и индивиди... хм-м-м... май не!)

Валиди?

Валидни?

Валидирани?

Давайте други!

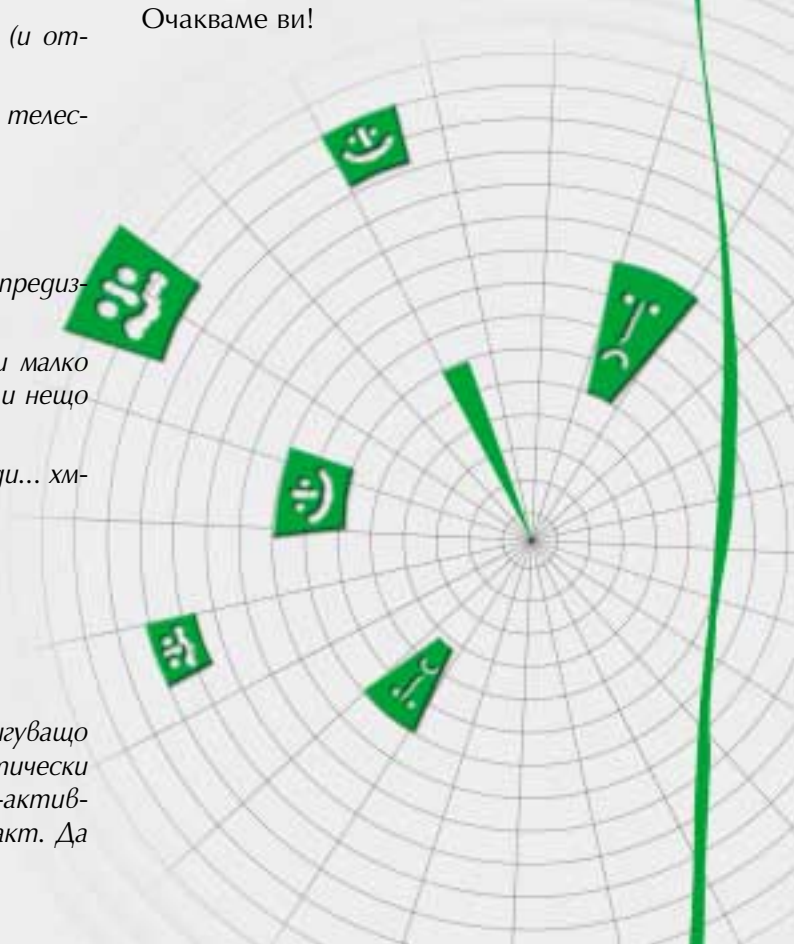
По-скоро съм за нещо по-интригуващо или активно звучащо... Щото фактически хората с уникална телесност са по-активни от останалите. Странно, но факт. Да

се справиш в този живот с увреждане изисква далеч по-голяма енергичност и пробивност, отколкото да я караш със стагото. Поне така ми се вижда на мен.“

Така е – или както каза един друг участник: „дайте, за да дадем“. Затова не се колебайте повече – посетете клуба, споделете своето виждане не само относно терминологията, споделете всичко, което ви вълнува на адрес: <http://clubs.dir.bg/postlist.php?Cat=167&Board=citizens>

До „клубчето“ се стига лесно и през портала на www.dir.bg в раздел „Клубове“, „Общества непрофесионални“, „Гражданинът „И“. В него ще намерите подробна информация и интересна дискусия около вноса на МПС от хора с увреждания, спорове за „безплатните“ импулси на МТел и Globul, информация за безлихвените кредити и много други мнения. Разбира се, не липсват и въпроси от вида на „къф е този гражданин, бе?“ , но в крайна сметка именно в спора се ражда истината. А от всички нас зависи да покажем кой точно е „Гражданинът „И“!

Очакваме ви!

Случайните уроци

Веднъж в една от лабораториите в Биологическия факултет влязъл външен човек – неспециалист, който имал среща с негов приятел, работещ във въпросната лаборатория. Човекът бил много жаден, приближил се към мивката в ъгъла и по-сигнал да си налее вода в една от наредените чаши. Тогава обаче се появил неговият приятел, усмихнал се и му казал, че това едва ли е най-доброто нещо, което може да направи, за да утоли жаждата си. След което му обяснил, че тази чаша не е обикновена (е, не била и вълшебна все пак), а чаша, която се използва при лабораторните опити и затова по нея можело да има многобройни, не особено добротворни, микроорганизми. Така, както си имала специално предназначение, чашата си имала и специално име „петри“.

Припомних си тази история (съвсем истинска между другото – разказана от главния „виновник“ за нея по време на един лекционен курс в университета) няколко дни след като за първи път попаднах в офиса на Център за независим живот – София. Без да искам, без дори да предполагам как ще се почувствам, отивайки там, аз се оказах в ситуация, подобна на тази на жадния, понечил да си налее вода в част от лабораторния инвентар.

Какво се случи ли? Ами – нищо особено. Само дето за първи път се оказах на място, където голяма част от работещите са хора с увреждания. А когато позвъних на вратата на Центъра и ми отвори млада жена в инвалидна количка, аз, изненадващо и за мен самата – защото винаги съм смятала, че мога да се справям с различни ситуации, да общувам с различни хора – се оказах неподготвена. И по-късно се сетих за историята с „петри“-то. Човекът, озовал се случайно в лабораторията, не е и предполагал какво негово действие може да се окаже погрешно. В неговите очи всички чаши са изглеждали еднакво подходящи, за да пиеш от тях. Той се оказал неспособен да се ориентира правилно в непознатата обстановка, без помощта на някой друг, по-знаещ. Разбира се, ако му се случи друг път да види „петри“, той би го разпознал веднага.

Подобно на този човек, аз, попадайки в Центъра за независим живот, не знаех дали в някакъв момент няма да сбъркам и неволно да обидя някого, опитвайки се например да му помогна да вземе купчи-

на книги или да си отвори вратата. Защото за мен фактът, че срещам хора с увреждания в обичайна работна среда, се оказва извънреден, несводим и несъвместим със собственото ми ежедневие. Така посегнах към „петри“-то и без малко да отпия голяма глътка вода.

При следващите ми посещения в Центъра първоначалното ми смущение изчезна. Вече знаех, че влизайки там ще попадна на място със собствена атмосфера, наситена с внимание и чувствителност към другия, както и с големи дози първокласно чувство за хумор.

И разбрах, че представата ми за хората с увреждания и мястото им в този свят, градена предимно от новините по различните медии (олимпиада на хората с увреждания, достъпни улични телефони, рампа към входа на Телефонната палата и т.н.) е твърде рехава и едностранчива.

Вече знам, че ако се осигури възможност хората с увреждания да участват активно във всички равнища на обществения живот, тяхната „нормалност“ няма да ни изненадва. Искане ми се да повторя, че това е възможно само, ако сред нас реално присъстват хората с увреждания, ние да разбираме за техния живот от самите тях, а не от новините за тях.

И в тази връзка се сетих за още една история. Прочетох я наскоро в някакво интервю. Жена, придвижваща се с инвалидна количка, разказваше как се видяла с някакъв свой познат и му казала, че за нея едн-коя си сграда е недостъпна. На което той попитал: защо. А тя отговорила: има три стъпала. Не, няма – не се съгласил той. Напротив, настоявала тя. След което мъжът отишъл до въпросната сграда и сам се убедил, че до входа ѝ действително водят три стъпала.

Защо преразказвам тази история ли? Ами, за да припомня и на себе си познатата истина, че можеш да погледнеш към нещо, без да го видиш – погледът ти да се плъзне встрани и да забрави. Освен ако някой не прикове вниманието ти, освен ако внимателна ръка не те насочи, освен ако нечий глас не се умори да повтаря, докато ушите не попият думите, докато стереотипите, през които гледаме към хората с увреждания, не станат прозрачни и не спрат да изкривяват картината. Колкото и време да е нужно, можем. Още повече, че вече сме започнали.

КОЙ, КОГА, КЪДЕ, КАК

На 25 февруари **Общественият съвет по достъпност и интеграция на хората с увреждания към Столичния общински съвет** имаше заседание.

На него стана ясно, че вече наистина са осигурени от Столична община 1 милион лева за адаптиране на обществени сгради, така че да станат достъпни за хората с инвалидни колички и тези със зрителни увреждания. (Между другото, за миналогодишния милион за достъпност, отпуснат от общината, за чието изразходване поискаме информация от общината, но не получихме ясен отговор, се оказа, че заместник-кметът Иван Гечев разбрал през декември миналата година. Така и не е ясно за какво са изразходвани бюджетните пари.)

От Центъра за независим живот смятаме, че спешно трябва да се направят достъпни 14 обекта, между които Софийският университет, Народната библиотека, Народният театър, Сатиричният театър, Дирекцията по архитектура и градоустройство. Оказа се обаче, че парите са само за общински обекти.

Научихме, че зам.-кметът направил предложение „да не пилеем пари за адаптиране на цели административни сгради, а само за изграждане на рампи до първите етажи“. Явно господин Гечев все още не се е отърсил от присъщия на много от нас навик да правим нещата наполовина с оправдание-

то, че така пестим средства. Като пускаме обаче хората с увреждания само до първите етажи на административните сгради, означава ли това, че ще сме съгласни и в Европейския съюз да пуснат страната ни само донякъде?...

В края на февруари в **Централния военен клуб, Държавната агенция за младежта и спорта представи програмата „Младеж“ на Европейския съюз.** Основните дейности, включени в програмата са младежките обмени, европейската доброволческа служба и младежките инициативи.

А ето и малко повече информация за тези неща. Обменът „Младежта за Европа“ има за цел да подпомогне събирането на млади хора от различни европейски страни, да стимулира стремежа им към опознаване на европейските култури чрез споделянето на различни гледни точки в областта на историята, културата, съвременното...

Младите хора, които желаят да се включат като доброволци в помагането на младежи,

Красивата сграда на Военния клуб е абсолютно недостъпна за хора с инвалидни колички. Дори и в сигурните ръце на мъжете, госпожица Пандиева не се чувстваше спокойно...

хора с увреждания, възрастни, бездомни, в грижи за децата, в опазването на околната среда, в борбата с дискриминацията и др., имат възможността да станат част от Европейската доброволческа служба. Европейският съюз чрез проектите по тази служба ви дава възможност да отидете като доброволец за шест или дванадесет месеца в някоя европейска страна. Така ще се докоснете до други култури, ще опознаете други езици, ще се обогатите с нови идеи.

В дейността „Младежки инициативи“ можете да се включите като кандидатствате с проект, който по оригинален и новаторски начин да показва приноса на младите хора за обществото. Проектът може да бъде с продължителност от три месеца до една година. Условието за кандидатстване е проектът да се разработи и ръководи от група младежи.

И по трите дейности участниците трябва да са на възраст до 25 години. Формулярите за кандидатстване се подават в офиса на програмата „Младеж“ за България.

На коктейла по повод представянето бяха поканени бивши и настоящи координатори и потребители на програмата. Доброволци и официални гости.

Горещи теми

За представителното и за значимото

... Предполага се, че колкото повече членове има дадена организация, толкова повече човешки воли стоят зад нея, толкова повече влияние има тя сред хората... и толкова по-силна е в отстояване нуждите на онези, които са избрали именно тя да представлява и защитава интересите им.

Какво можем да направим за и със себе си

Животът е поредица от избори – от трудни по-трудни. Животът, казват, е поредица

от битки – и славни, и горчиви. Животът бил поредица от срещи, открития, пътувания... и още толкова много неща... Остава само да го поискаме такъв – богат, вълнуващ, истински... наш си. И да го направим.

Поради що сме толкова сбъркани

Нека си припомним превода на думичката „демокрация“. Тя означава „власт на народа“ и предполага, че потребностите и изявената воля на тъй наречените „обикновени“ хора са в основата на онова, което се случва в държавата им. Така ли е обаче в нашата държава?

Брошурите се разпространяват безплатно.

Излезе новият брой на списанието за споделяне, на трудното списание „Интеграл“. От него ще разберете как Телефонната палата стана абсолютно достъпна и защо социалните домове у нас са остатък от Средновековието. Ще разберете още и за какво винаги има място в живота ни – колкото и пълен да изглежда той. И, разбира се, ще се сблъскате с още едно табу – „аз, моето увреждане и сексът“...

Приятелю, вече имате възможност да четете бюлетина и в електронен вариант. Затова е нужно само да отидете в интернет-страницата на Центъра за независим живот – София, на адрес www.cil-bg.org. Разбира се, там ще намерите и почти всички издания на Центъра, актуална информация за това какво правим и... посетете тази страница – очакват ви изненади.

Консултантски център към ЦНЖ – София предоставя услуги за независим живот на хора с физически увреждания в трудоспособна възраст от град София. За да ползвате услугите на консултантите ни, заповядайте при нас – бул. Христо Ботев № 36, вход от ул. Солунска, или ни потърсете на телефони 951 51 66 и 952 09 86. Адресът на електронната ни поща е cil-cc@bitex.com.

За ваше улеснение търсете Жени, която бързо ще ви ориентира как да стигнете до това, което ви интересува.

С финансовата подкрепа на Холандската организация за международно развитие и сътрудничество – Новиб
Financed by the Netherlands Organisation for International Development
Cooperation – Novib

Отговорен редактор:
Валентина Воденичарова
Без-отговорни редактори:
Вера Младенова
Дяна-Петя Делчева

Предпечат и печат:
Офис Маркет ЕООД
Тираж 1000.
Разпространява се
безплатно.

Център за независим живот

София 1000, ул. Гургулят № 2
мел./факс: (02) 98 98 857, 98 11 548,
98 05 839, e-mail: cil@bitex.com,
www.cil-bg.org